

Šį puslapį išvertė mašininio vertimo programa [Nuoroda]. Mašininuose vertimuose gali būti klaidų, tekstas gali būti nevisiškai aiškus ir tikslus. Ombudsmenas neprisiima atsakomybės už jokių neatitikimų. Patikimiausią ir teisiškai tikslią informaciją rasite originale anglų kalba, kurio nuoroda pateikta pirmiau. Daugiau informacijos rasite mūsų kalbų ir vertimo politikoje [Nuoroda].

Sprendimas dėl to, kaip Europos investicijų bankas (EIB) atsižvelgė į Transadrijos dujotiekio ir Transanatolijos dujotiekio poveikį aplinkai prieš finansuojant projektus (byla 2030/2020/NH)

Sprendimas

Byla 2030/2020/NH - Atidaryta 28/05/2021 - Sprendimas 27/04/2022 - Atitinkama institucija Europos investicijų bankas (Netinkamo administravimo faktas nenustatytas) |

Byla buvo susijusi su dviem dujotiekio projektais, kuriuos 2018 m. finansavo Europos investicijų bankas (EIB). Skundo pateikėjai teigė, kad EIB neužtikrino, kad projektų poveikis aplinkai būtų tinkamai įvertintas.

Atkreipdama dėmesį į ribotą peržiūrą, kurią ji gali atlikti tokiais atvejais, ombudsmenė pradėjo tyrimą ir paprašė EIB pateikti papildomų dokumentų, susijusių su skundo pateikėjų įtarimais. EIB taip pat buvo paprašyta paaiškinti pagrindinius pokyčius, susijusius su tuo, kaip jis užtikrina atitiktį aplinkosaugos kriterijams projektuose, kuriuos jis finansuoja vykdydamas savo įsipareigojimą nuo 2021 m. pabaigos nutraukti iškastinio kuro energijos projektų finansavimą.

Atsakydamas EIB pateikė tinkamus paaiškinimus. Ombudsmenė nustatė, kad vykdydama „deramo patikrinimo procesą“ ėmėsi tinkamų veiksmų, kad užtikrintų, jog būtų tinkamai įvertintas šių dviejų vamzdinių poveikis aplinkai. Ombudsmenė nutraukė tyrimą, padarydama išvadą, kad EIB veiksmuose nebuvo netinkamo administravimo požymių.

Skundo aplinkybės

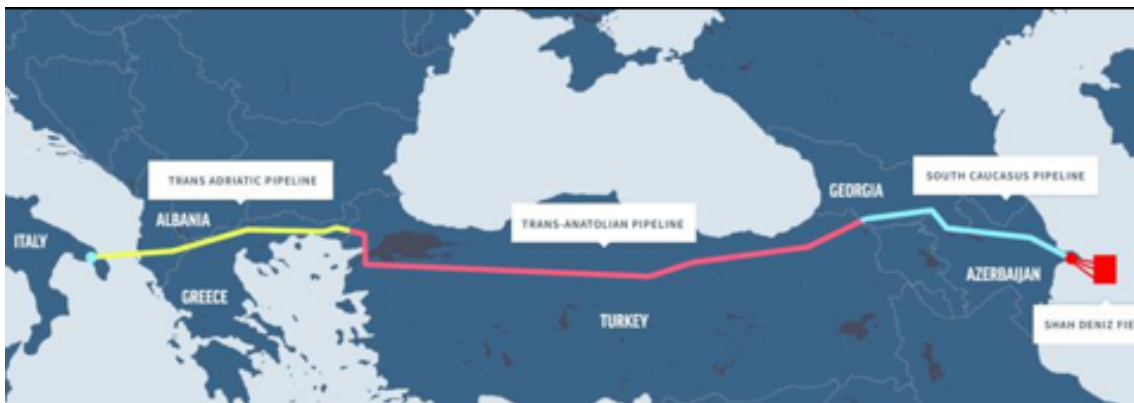
1. 2018 m. vasario 6 d. ir kovo 15 d. Europos investicijų bankas (EIB) patvirtino dvi paskolas dviejų dujotiekų – Transadrijos dujotiekio (TAP) ir Transanatolijos gamtinių dujų dujotiekio (TANAP) statybai finansuoti. Abu dujotiekiai yra pietinio dujų koridoriaus, kuris yra sudėtinga vamzdinių grandinė, jungianti Kaspijos jūrą su Europa, sudedamoji dalis. Azerbaidžane

išgaunamos gamtinės dujos atgabenamos į Turkiją ir Europą.

2. TANAP kerta Turkiją nuo sienos su Gruzija ir yra apie 1 850 km ilgio. Bakstelėkite kerta Graikiją ir Albaniją nuo sienos su Turkija ir jungiasi prie Italijos dujų tinklo. Jis yra apie 878 km ilgio. Abu vamzdynai buvo finansuojami iš įvairių šaltinių: privačios investicijos, nacionalinės valdžios institucijos ir tarptautinės finansų įstaigos. EIB patvirtino 1,5 mlrd. EUR paskolą TAP ir 932 mln. EUR paskolą TANAP. Dujos vamzdynais į ES pradėjo tekėti 2020 m. lapkričio mėn.

Pietinio dujų koridoriaus žemėlapis (šaltinis: www.sgc.az/en [Nuoroda]):

3. Skundo pateikėjai yra keturių aplinkos apsaugos organizacijų, stebinčių investicinius bankus ir aplinkosaugos klausimus, grupė. Jos tvirtina, kad EIB, finansuodamas projektus, neužtikrina, kad projektų poveikis aplinkai būtų tinkamai įvertintas.

4. 2019 m. skundo pateikėjai pateikė skundą EIB skundų nagrinėjimo mechanizmui (EIB-CM), kuris yra EIB vidaus atskaitomybės mechanizmas, skirtas kiekvieno, kuris mano, kad jo veikla daro poveikį, skundams prieš EIB nagrinėti. EIB-CM nusprendė, kad šie tvirtinimai yra nepagrįsti, ir 2020 m. liepos mėn. atmetė skundą [1].

5. Nepatenkinti tuo, kaip EIB-CM išnagrinėjo jų skundą, 2020 m. lapkričio mėn. skundo pateikėjai kreipėsi į Europos ombudsmeną.

Tyrimas

6. Ombudsmenas pradėjo skundo tyrimą ir paprašė EIB pateikti dokumentus, susijusius su TAP ir TANAP projektų poveikio aplinkai vertinimu. EIB taip pat buvo paprašyta nurodyti, kaip pasikeitė jo praktika nuo 2018 m. (kai atitinkami projektai buvo finansuojami) ir šiandien (2019 m. EIB pakeitė skolinimo politiką ir įsipareigojo nuo 2021 m. pabaigos nebefinansuoti iškastinio kuro energijos projektų). [2]

7. Tyrimo metu Ombudsmenas gavo EIB atsakymą, o vėliau skundo pateikėjų pastabas dėl EIB

atsakymo.

Ombudsmenui pateikti argumentai

8. Skunde Ombudsmenui skundo pateikėjai pateikė bendrą argumentą, kad EIB nereikalavo TAP ir TANAP projektų rengėjų atlikti išsamius ir tikslius poveikio aplinkai ir socialinio poveikio vertinimus, nepaisant pareigos tai padaryti pagal EIB taisykles [3]. Visų pirma jie teigė, kad vertinimai apėmė tik kai kurias pietinio dujų koridoriaus atkarpas ir nebuvo visiškai atsižvelgta į nevaldomų dujų išmetimą ir būsimą dujotiekių pajėgumų didinimą. Jos taip pat buvo nenuoseklios, nes projektų vykdytojai tam tikrose dujotiekio dalyse, o ne kitose (pvz., Italijos TAP atkarpoje) matavo tam tikrą išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Skundo pateikėjai teigė, kad EIB savo skaičiavimuose naudojo pasenusius mokslinius duomenis, o tai sumažino vamtėdėnų poveikį klimatui. Išsamus argumentų aprašymas pateikiamas priede.

9. EIB-CM padarė išvadą, kad skundo pateikėjų teiginiai yra nepagrįsti. Ji paaiškino, kad EIB laikėsi projektų anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimui taikomų standartų ir užtikrino, kad jo paties anglies dioksido išmetimo rodiklis užpildytų visas projektų vykdytojų atliekamo poveikio klimatui vertinimo spragas. EIB-CM pastebėjo, kad TANAP projekto vykdytojas padarė klaidą apskaičiuodamas išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, naudodamas pasenusią vertę, tačiau manė, kad poveikis buvo nereikšmingas.

10. Atsakydamas į Ombudsmeno prašymą, EIB pristatė pagrindinius savo praktikos pokyčius nuo 2018 m. (kai buvo finansuojamas TAP ir TANAP finansavimas) ir šiandien. Pagrindinis pokytis įvyko 2019 m. lapkričio mėn., kai EIB priėmė naują skolinimo energetikos srityje politiką [4], kuria buvo siekiama užtikrinti, kad banko veikla energetikos sektoriuje atitiktų ir remtų ES energetikos ir klimato politiką, taip pat Paryžiaus susitarimo tikslus [5]. 2021 m. pabaigoje EIB nebefinansavo iškastinio kuro energijos, įskaitant dujas, projektų, kuriems netaikomos taršos mažinimo priemonės.

11. Nuo to laiko EIB parengė keletą gairių projektų vykdytojams, be kita ko, dėl suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo, hidroenergetikos plėtros ir su COVID-19 susijusių projektų.

12. 2021 m. surengęs viešas konsultacijas, kuriose dalyvavo skundo pateikėjai, EIB taip pat peržiūrėjo savo projektų finansavimo taisykles (EIB aplinkos ir socialinės politikos sistemą [6]). Visų pirma EIB atnaujino 2013 m. aplinkos ir socialinius standartus (galiojančius finansuojant TAP ir TANAP), kad būtų sprendžiami nauji aplinkos ir socialiniai uždaviniai ir įgyta patirtis. EIB peržiūra visų pirma apėmė griežtesnę projektų vykdytojų prievolę užtikrinti aplinkos ir socialiniuose tyrimuose pateiktos informacijos išsamumą ir pakankamą kokybę, taip pat griežtesnius reikalavimus, susijusius su šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimu ir klimato rizika. Ji taip pat įtraukė naują standartą dėl finansavimo per tarpininkus [7].

13. EIB tvirtino, kad požiūris, kurio jis laikėsi TAP ir TANAP projektų atveju, yra geriausia praktika. EIB atliko tinkamus išsamaus patikrinimo procesus ir pasiteiravus skundo pateikėjo

įtarimų EIB nustatė tik vieną nedidelį trūkumą (atgyvenusią vertę). EIB nurodė, kad vertindamas būsimas operacijas, kurių sudėtingumas panašus į TAP ir TANAP, jis ir toliau laikysis to paties požiūrio.

14. Skundo pateikėjai pateikė pastabų dėl EIB atsakymo. Jos teigė, kad TAP ir TANAP rengėjai neįvertino išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kai pagal EIB standartus jie turėjo atlikti tinkamą poveikio aplinkai vertinimą. EIB šį išmetamą ŠESD kiekį apskaičiavo atlikdamas išsamų patikrinimą, tačiau jo paties anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimas neturėtų pakeisti neįvykdytų projektų vykdytojų įsipareigojimų.

15. Skundo pateikėjai taip pat teigė, kad EIB peržiūrėjus savo aplinkos ir socialinės politikos sistemą nebuvo sprendžiami su TAP ir TANAP projektais susiję klausimai. Jie pateikė Ombudsmenui bendros informacijos, kurią jie nusiuntė EIB per viešas konsultacijas, kopiją. Pagrindinė skundo pateikėjų iškelta problema buvo ta, kad persvarstytoje sistemoje trūko aiškumo dėl EIB išsamaus patikrinimo, susijusio su projektų poveikiu aplinkai, socialinėms ir žmogaus teisėms. Jos kritikavo tai, kad EIB vidaus dokumentas, kuriame išdėstyta jo išsamaus patikrinimo praktika, nebuvo įtrauktas į viešas konsultacijas ir nebuvo viešai prieinamas.

Ombudsmeno vertinimas

16. Skundas susijęs su tuo, kaip EIB vertino dviejų vamzdynų projektų poveikį aplinkai, kai jis juos finansavo. Svarbu pažymėti, kad pagrindinė atsakomybė už vamzdynų poveikio aplinkai vertinimą tenka projektų vykdytojams (kelių privačių ir valstybinių energetikos bendrovių konsorciams), kurių veiksmai nepatenka į Europos ombudsmeno įgaliojimus. Todėl ombudsmeno vaidmuo šioje byloje yra ne įvertinti, kaip projektų rengėjai parengė vamzdynų poveikio aplinkai vertinimus, o tai, kaip EIB užtikrina, kad vertinimai atitiktų jo finansavimo taisykles.

17. EIB nebuvo vienintelė tarptautinė finansų įstaiga, teikianti finansavimą: projektuose dalyvavo ir kiti investuotojai, taip pat Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas (ERPB). Tai reiškia, kad projektų vykdytojai turėjo laikytis ne tik EIB, bet ir kelių finansavimo institucijų aplinkosaugos ir socialinių kriterijų. Kadangi dujotiekiai kirta kelias šalis, kai kurios iš jų – ES valstybės narės, buvo taikomi skirtingi ES ir (arba) nacionaliniai teisiniai reikalavimai [8] .

18. Peržiūros, kurią šiuo atveju gali atlikti ombudsmenas, apimtis yra ribota. Ombudsmenas nėra techninė institucija, galinti iš naujo įvertinti poveikio aplinkai vertinimų tinkamumą. Ombudsmeno vaidmuo apsiriboja patikrinimu, ar EIB pateikė skundo pateikėjams pagrįstą atsakymą ir ar EIB vertinime nėra procedūrinės klaidos arba akivaizdžios vertinimo klaidos.

19. Išanalizavęs pradinį EIB-CM atsakymą į 2019 m. skundą, EIB paaiškinimus ir tyrimo metu gautus papildomus dokumentus, **Ombudsmenas nustatė, kad šiuo atveju EIB nevykdė netinkamo administravimo** . Analizėje, išskyrus EIB-CM jau nustatytą skaičiavimo klaidą, nenustatyta jokios akivaizdžios vertinimo klaidos, kurią EIB padarė vertindamas TAP ir TANAP poveikį aplinkai. Išsamus visų skundo pateikėjų įtarimų vertinimas pateikiamas priede.

20. TAP ir TANAP projektų vykdytojų parengtuose poveikio aplinkai vertinimuose nustatyta tam tikrų trūkumų, apie kuriuos pranešė skundo pateikėjai. Visų pirma buvo trūkumų apskaičiuojant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, o vertinimuose nebuvo atsižvelgta į visą TAP ir TANAP projektų įtakos sritį ir į bendrą kitų projektų poveikį. Tačiau EIB pastebėjo šiuos trūkumus ir ėmėsi atitinkamų veiksmų vykdydamas savo išsamaus patikrinimo procesą. Ji paprašė projektų rengėjų parengti papildomus poveikio vertinimus. EIB taip pat parengė savo anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimą, kad užtikrintų tinkamą bendrą projektų vertinimą. Ombudsmenas mano, kad tokiomis aplinkybėmis EIB veikė pagrįstai.

21. Skundo pateikėjai teigia, kad EIB neteisingai traktavo savo anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimą kaip TAP ir TANAP rengėjų trūkstamų vertinimų pakaitalą. Ji turėjo reikalauti, kad projektų vykdytojai pateiktų papildomus vertinimus, sakė jie. Tačiau Ombudsmenas mano, kad EIB išsamaus patikrinimo procesas nėra skirtas pakeisti projektų vykdytojų poveikio aplinkai vertinimus; tai veikiau savarankiškas procesas, vykdomas nepriklausomai siekiant patikrinti, ar finansuojami projektai atitinka EIB taisykles. Kalbant apie TAP ir TANAP, EIB pareikalavo, kad projektų vykdytojai atliktų papildomus tyrimus arba pateiktų papildomą informaciją savo išsamaus patikrinimo proceso metu. EIB taisyklėse nenustatyta pareiga visais atvejais, kai trūksta informacijos, prašyti, kad projektų vykdytojai pateiktų papildomos informacijos [9] .

22. Ombudsmenė palankiai vertina EIB pateiktus papildomus paaiškinimus dėl to, kaip pasikeitė jo praktika nuo to laiko, kai 2019 m. jis perėmė ES „klimato banko“ mantiją (vamzdynai buvo finansuojami 2018 m.). Po 2021 m. viešų konsultacijų EIB peržiūrėjo savo taisykles dėl savo finansuojamų projektų poveikio aplinkai ir socialinio poveikio. Juo visų pirma sugriežtinti projektų vykdytojų reikalavimai ir atsakomybė atlikti pakankamos kokybės aplinkos tyrimus ir paaiškinti, kaip projektai atitinka klimato srities įsipareigojimus (visų pirma Paryžiaus susitarimo tikslus) [10] .

23. Ombudsmenas atkreipia dėmesį į skundo pateikėjų argumentus dėl EIB atliktos jo aplinkos ir socialinės politikos sistemos peržiūros. Peržiūra (ir atitinkamos viešos konsultacijos) vyko tuo pačiu metu kaip ir Ombudsmeno tyrimas, tačiau jis nėra jo dalis. Tačiau ombudsmenė pažymi, kad EIB vidaus dokumentas, kuriame išdėstyta jo išsamaus patikrinimo praktika, buvo paskelbtas EIB interneto svetainėje per viešas konsultacijas [11] .

Išvada

Remdamasis tyrimu, Ombudsmenas užbaigia šią bylą pateikdamas tokią išvadą:

Šiuo atveju EIB nevykdė netinkamo administravimo.

Skundo pateikėjui ir EIB bus pranešta apie šį sprendimą .

Emily O'Reilly Europos ombudsmenė

Strasbūras, 2022 04 27

Sprendimo dėl bylos 2030/2020/NH priedas

Tolesnėse dalyse pateikiama daugiau informacijos apie pagrindinius skundo pateikėjo teiginius, EIB argumentus ir ombudsmeno vertinimą.

1) Neatsižvelgimas į visą projektų įtakos sritį

Skundo pateikėjai teigė, kad atliekant poveikio aplinkai ir socialinio poveikio vertinimus nebuvo atsižvelgta į visą TAP ir TANAP projektų įtakos sritį ir į bendrą kitų projektų poveikį.

EIB-CM atsakė, kad TAP ir TANAP projektų rengėjai buvo įpareigoti atlikti savo poveikio aplinkai ir socialinio poveikio vertinimus prieš gaudami EIB finansavimą. Ankstyvame etape EIB pažymėjo, kad abiejų projektų poveikio vertinimuose nebuvo atsižvelgta į bendrą kitų projektų išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį pietiniame dujų koridoriuje. Todėl EIB pareikalavo, kad projektų vykdytojai atliktų kumuliacinį poveikio vertinimą. Bakstelėkite įvykdė ir savo interneto svetainėje paskelbė papildomos informacijos paketą, į kurį įtraukti suvestiniai skaičiavimai [12]. EIB pažymėjo, kad TANAP to nepadarė. Tačiau EIB, remdamasis projektų poveikio vertinimais, atliko „Klimato kaitos pažeidžiamumo vertinimą“ ir padarė išvadą, kad poveikis klimatui bus ribotas. EIB taip pat atliko bendro išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio vertinimą vykdydamas TANAP išsamaus patikrinimo procesą.

Ombudsmeno vertinimas:

EIB paaiškino, kad jis reikalavo, jog projektų rengėjai atliktų bendrą poveikio vertinimą, tačiau tik TAP laikėsi. Ombudsmenas patikrino informaciją ir nustatė, kad TAP rengėjai iš tiesų paskelbė papildomą dokumentą, atsižvelgdami į bendrą poveikį aplinkai, įskaitant bendrą išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. [13] TANAP atveju EIB, vykdydamas savo išsamaus patikrinimo procesą, atliko suminio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio vertinimą. Ombudsmenė patikrino paties EIB atliktą TANAP bendro išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio vertinimą ir nustatė, kad EIB skaičiavimai apėmė viso pietinio dujų koridoriaus, įskaitant susijusius įrenginius, išmetamųjų teršalų kiekį [14]. Skundoriai teigė, kad poveikio aplinkai vertinimai pateikti įvairiuose dokumentuose, o jie turėtų būti sujungti į vieną. Ombudsmenas EIB taisyklėse nenustatė nieko, kas užkirstų kelią projektų vykdytojams atnaujinti ir netiesiogiai pateikti daugiau poveikio vertinimų. Priešingai, projektų vykdytojai raginami savo poveikio aplinkai vertinimus pririnkus atnaujinti papildomais tyrimais, dėl kurių kiekvienu konkrečiu atveju turi būti susitarta su EIB [15].

2) TAP Italijos dalies išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis

Skundo pateikėjai teigė, kad TAP rengėjai neapskaičiavo TAP Italijos dalies išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, nors tai darė Albanijos ir Graikijos atžvilgiu.

EIB-CM paaiškino, kad, kiek tai susiję su Italijos TAP skirsniu, į poveikio vertinimą įtraukti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio skaičiavimai, tačiau daugiausia susiję su jūrų veikla jūroje, o išmetamųjų teršalų kiekis laikytas nereikšmingu.

Ombudsmeno vertinimas:

Ombudsmenas patikrino informaciją [16] ir nenustatė nieko, kas rodytų, kad EIB padarė akivaizdžią klaidą šiuo aspektu.

3) Sukaupiamieji nevaldomieji šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimai

Skundo pateikėjai teigė, kad įgyvendinant projektus nebuvo įvertintas bendras viso pietinio dujų koridoriaus neorganizuotų išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis.

EIB-CM atsakė, kad nevaldomųjų ir išleidžiamų teršalų kiekis buvo įtrauktas ir apskaičiuotas projektų poveikio vertinimuose (TANAP ir TAP atveju – tik išleidžiamų teršalų kiekis) [17]. EIB atliko anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimą, į kurį įtrauktas viso išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio apskaičiavimas, apimantis visą pietinio dujų koridoriaus projekto infrastruktūrą. Peržiūrėdami skundą EIB-CM pastebėjo, kad TANAP rengėjai projekto išmetamųjų teršalų kiekį apskaičiavo pagal pasenusią vertę [18]. Tačiau perskaičiavus pagal atnaujintą vertę, ji nustatė, kad poveikis buvo nereikšmingas (mažiau nei 1 proc. viso pietinio dujų koridoriaus viso išmetamųjų teršalų kiekio).

Ombudsmeno vertinimas:

Ombudsmenas patikrino paties EIB anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimą, gautą atliekant tyrimą. Ombudsmenė patvirtina, kad ji apėmė visą išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį (įskaitant nevaldomuosius teršalus), apimantį visas pietinio dujų koridoriaus projekto infrastruktūras. EIB-CM pripažino, kad apskaičiuojant TANAP išmetamųjų teršalų kiekį buvo padaryta klaida, nes buvo naudojama pasenusi vertė, tačiau nustatė, kad klaidos poveikis, palyginti su bendru degimo metu išmetamu kiekiu, buvo nereikšmingas (mažiau nei 1 %). Kadangi nėra jokių priešingų įrodymų, Ombudsmenas mano, kad EIB vertinimas ir požiūris yra pagrįsti.

4) pasenusi vertė siekiant įvertinti vamzdynų poveikį klimatui

Skundo pateikėjai teigė, kad EIB, vertindamas vamzdynų poveikį klimatui pagal savo anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimą ir apskaičiavimo metodiką, naudojo pasenusią vertę.

EIB-CM paaiškino, kad rengdamas savo anglies pėdsako vertinimą pats EIB savo skaičiavimuose naudojo pasenusią vertę. EIB-CM nustatė, kad nuo to laiko EIB atnaujino savo rekomendacinį dokumentą su naujausia verte [19].

Ombudsmeno vertinimas:

Pats EIB savo skaičiavimuose naudojo neteisingą vertę, nes informaciniame dokumente (EIB projekto anglies dioksido pėdsako metodologijoje, 10.1 red.) vis dar nurodyta pasenusi vertė. Nuo to laiko ši vertė buvo atnaujinta dabartinėje informacinio dokumento versijoje (11.1 versija). [20] Todėl ombudsmenas mano, kad EIB ėmėsi pagrįstų veiksmų šiuo klausimu.

5) Neatsižvelgimas į padidėjusius vamzdynų pajėgumus

Skundo pateikėjai teigė, kad EIB įvertino išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį tik pirmajame projektų etape, o ne kituose etapuose, kai dujotiekiai būtų eksploatuojami visu pajėgumu.

Atsakydamas į skundą, EIB-CM paaiškino, kad EIB apskaičiavo šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas tik pirmajame projektų etape, nes tai buvo vienintelis EIB finansuojamas etapas. Bet kokiam tolesniam vamzdynų išplėtimui ar atnaujinimui, jei juos finansuotų EIB, būtų taikomas tolesnis anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimas. EIB-CM padarė išvadą, kad 1 etapo anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimas visiškai atitiko EIB taisykles.

Skundo pateikėjai primygtinai reikalavo, kad EIB, atsižvelgdamas tik į projekto 1 etapą, kurio dujotiekio pajėgumai yra mažesni, sumažino TAP ir TANAP išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Jos teigė, kad, priešingai, nei teigia EIB, dėl tolesnio gamtinių dujų suspaudimo dujotiekio pajėgumai ilgainiui didės be jokių papildomų investicijų.

Ombudsmeno vertinimas:

EIB nusprendė įvertinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį tik pirmajame projektų etape. Pirmajame etape atsižvelgta į 10 mlrd. kubinių metrų per metus (mlrd. kubinių metrų) TAP ir 16 mlrd. m³ TANAP vamzdynų pajėgumą, o kitais etapais – iki 20 mlrd. m³ TAP ir 24 mlrd. cm³ TANAP. EIB paaiškino, kad, jei nuspręstų finansuoti bet koki tolesnį vamzdynų išplėtimą ar atnaujinimą, jis atliktų atskirus anglies pėdsako vertinimus. Ombudsmenas mano, kad šis paaiškinimas yra pagrįstas. Skundo pateikėjai teigė, kad dujotiekio pajėgumai padidėtų be papildomų investicijų, tačiau įrodymai rodo priešingai: papildomų kompresorių stočių statyba yra būtina, jei TAP ir TANAP nori padidinti vamzdynų pajėgumus. [21] Tokioms statyboms, finansuojamoms EIB, turėtų būti taikomi atskiri anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimai.

6) Patikimas bazinis scenarijus (be projekto)

Skundo pateikėjai teigė, kad EIB anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinime nepateiktas patikimas bazinis scenarijus, pagal kurį būtų galima palyginti projektų poveikį su kitomis alternatyvomis, jei vamzdynai nebūtų statomi.

EIB-CM atsakė, kad pagal EIB taisykles pagal patikimą bazinį scenarijų („be projekto“ scenarijų) reikia numatyti, kas atsitiktų tuo atveju, jei projektai nebūtų statomi ir tas pats dujų kiekis būtų importuojamas alternatyviais maršrutais. Tuo metu EIB sakė, kad alternatyvos dujotiekiams būtų Rusijos dujų importas per „Nord Stream 2“ ir Ukrainos tranzitiniai vamzdynai arba suskystintų gamtinių dujų importas iš Jungtinių Valstijų. EIB-CM nustatė, kad vertindamas

anglies pėdsaką EIB parengė patikimą ir realistišką bazinį scenarijų.

Skundo pateikėjai tvirtino, kad EIB neatsižvelgė į scenarijų, kuriame numatyti veiksmai ir politika, kuriais siekiama taupyti energiją, o ne padidinti gamtinių dujų importo pajėgumus.

Ombudsmeno vertinimas:

Pagal „patikimą bazinį scenarijų“ siekiama palyginti projektų poveikį su kitomis alternatyvomis, jei vamzdynai nebūtų statomi. Ombudsmenas nemano, kad EIB numatytas alternatyvus scenarijus rodytų didelį nukrypimą nuo jo taisyklių. Tuo metu EIB buvo visiškai pagrįsta numatyti scenarijų, pagal kurį dujos toliau tekėtų į Europą jau esamais vamzdynais (Rusija, JAV, Ukraina). Skundo pateikėjai teigia, kad EIB neatsižvelgė į Rusijos vamzdynų senėjimą ir turėjo numatyti alternatyvų scenarijų, kuriame daugiausia dėmesio būtų skiriama energijos taupymo politikai. Tačiau Ombudsmenas pažymi, kad EIB taisyklėse nėra nieko, kas įpareigotų EIB taip išsamiai pateikti alternatyvius scenarijus [22].

7) Albanijos tarptautiniai įsipareigojimai mažinti išmetamą anglies dioksido kiekį

Skundo pateikėjai teigė, kad projektai kelia rimtą grėsmę Albanijos prisiimtiems tarptautiniams įsipareigojimams mažinti išmetamo anglies dioksido kiekį. Prognozuojamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas įgyvendinant TAP projektą sudarytų 7 proc. bendro Albanijos metinio išmetamųjų teršalų kiekio, nors Albanija pažadėjo iki 2030 m. sumažinti savo išmetamą anglies dioksido kiekį 11,5 proc. Rengėjai nepateikė jokių klimato kaitos švelninimo strategijų, kuriomis būtų sumažintas didelis TAP poveikis Albanijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitai.

EIB-CM nurodė, kad nėra įrodymų, jog Albanija nesilaikys savo tarptautinių įsipareigojimų mažinti anglies dioksido išmetimą. Be to, TAP rengėjai rengė valdymo planą, kuriuo siekiama spręsti likutinio poveikio problemą ir nustatyti poveikio švelninimo kontrolės priemones ir apsaugos priemones TAP ruože, kertančiame Albaniją.

Ombudsmeno vertinimas:

Ombudsmeno vaidmuo nėra vertinti, ar trečioji šalis laikysis savo tarptautinių įsipareigojimų klimato kaitos srityje. Pagrindinis skundo pateikėjų argumentas yra tas, kad TAP rengėjai nepateikė poveikio mažinimo ar kompensavimo priemonių, kurios neatitiko EIB reikalavimų. EIB-CM paaiškino, kad TAP rengėjai parengs papildomą dokumentą su poveikio švelninimo priemonėmis. Ombudsmenas patvirtina, kad TVP rengėjai per tą laiką paskelbė tokį dokumentą. [23] Dokumente pristatomos priemonės ir procesai, taikomi veiklos etapu išmetamiems teršalams, įskaitant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, valdyti ir nustatyti išmatuojamus šiltnamio efektą sukeliančių dujų, įskaitant nevaldomuosius išmetamus teršalus, mažinimo tikslus. Ombudsmenas mano, kad EIB pateikė pagrįstą atsakymą į skundo pateikėjų argumentus šiuo klausimu.

[1] EIB-CM savo interneto svetainėje paskelbė informaciją apie šį atvejį ir savo išvadų ataskaitą: <https://www.eib.org/en/about/accountability/complaints/cases/tap-tanap> [Nuoroda]

[2] Žr.

<https://www.eib.org/en/press/all/2019-313-eu-bank-launches-ambitious-new-climate-strategy-and-energy-lending-policy>. [Nuoroda]

[3] Tuo metu, kai buvo vertinami TAP ir TANAP projektai, EIB turėjo **aplinkos ir socialinio tvarumo sistemą**, kurią sudarė i) **2009 m. aplinkosaugos ir socialinių principų ir standartų** [Nuoroda] ataskaita (ataskaitoje paaiškinami aplinkosaugos ir socialiniai reikalavimai, pagal kuriuos vertinami projektai, kuriuos EIB finansuoja) ir ii) **Aplinkos ir socialinių standartų** [Nuoroda] vadovas (žinyne aprašyti aplinkos apsaugos standartai buvo perkelti į EIB darbuotojų taikomą veiklos praktiką). EIB taip pat paskelbė **projekto anglies dioksido pėdsako metodiką** [Nuoroda] (10.1 versija), kurioje paaiškinama, kaip EIB darbuotojai turėtų apskaičiuoti EIB finansuojamų investicinių projektų anglies pėdsaką. 2021 m. EIB atnaujino savo sistemą po viešų konsultacijų (žr. <https://www.eib.org/en/about/priorities/climate-action/environment-sustainability/index.htm> [Nuoroda]).

[4] Žr.: https://www.eib.org/attachments/strategies/eib_energy_lending_policy_en.pdf [Nuoroda]

[5] Paryžiaus susitarimas yra teisiškai privalomas pasaulinis susitarimas dėl klimato kaitos, priimtas 2015 m. gruodžio mėn. vykusioje Paryžiaus klimato konferencijoje (COP 21). Paryžiaus susitarime nustatyta pasaulinė sistema, kuria siekiama išvengti pavojingos klimato kaitos apribojant visuotinį atšilimą iki mažiau kaip 2 °C. Be to, juo siekiama stiprinti šalių gebėjimą kovoti su klimato kaitos poveikiu ir remti jų pastangas. ES ir jos valstybės narės yra susitarimo šalys.

[6] Žr. 3 išnašą.

[7] Žr. EIB naujus aplinkos ir socialinius standartus, visų pirma 1 standartą dėl poveikio aplinkai ir socialinio poveikio ir rizikos, 5 standartą dėl klimato kaitos ir 11 standartą dėl finansavimo per tarpininkus, kurį galima rasti adresu <https://www.eib.org/en/publications/eib-environmental-and-social-standards> [Nuoroda]

[8] Be kita ko: Jungtinių Tautų **bendroji klimato kaitos konvencija** [Nuoroda] (JTBKKK) ir jos Kioto protokolas, **Direktyva 2011/92/ES** ([Nuoroda] PAV **direktyva**) ir **Direktyva** [Nuoroda] 2003/87/EB (ŠESD **direktyva**).

[9] EIB aplinkos ir socialinių standartų vadovo II tome (2013 m. gruodžio 2 d. 9.0 versija, galiojusi vertinant TAP ir TANAP) nustatyta, kad „211. Remdamasi turimų dokumentų peržiūra ir vertinimo misija, grupė nustatys, ar projekto rengėjas turi atlikti papildomus tyrimus, kad atitiktų EIB E ir S standartus. Dažnai reikia atlikti papildomus tyrimus, kad būtų sprendžiami didesni klausimai, pavyzdžiui, tarpvalstybiniai klausimai, bendras poveikis, grėsmė ypatingos svarbos buveinėms arba ekologiniu požiūriu pažeidžiamoms teritorijoms, gamtos ištekliai arba

teisiškai saugomos teritorijos, RAP plėtra ir čiabuvių tautos.“ (p. 138)

[10] Žr. 12 dalį.

[11] Galima rasti

https://consult.eib.org/consultation/essf-2021-en/user_uploads/eib-environmental-and-social-handbook.pdf
[Nuoroda]

[12] Paskelbta adresu:

[https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/taps-operational-esch-management-system/\\$18902/\\$18902](https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/taps-operational-esch-management-system/$18902/$18902)
[Nuoroda]

[13] Santrauką galima rasti:

[https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/cumulative-impact-assessment-executive-summary/\\$27](https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/cumulative-impact-assessment-executive-summary/$27)
[Nuoroda]

[14] Į EIB atliktą TANAP anglies dioksido išmetimo rodiklio vertinimą įtrauktas susijusių ir pagalbinių projektų pradinės ir galutinės grandies išmetamo CO₂ kiekis: Shah Deniz 2 laukas, kiti koridoriaus vamzdynai (TAP, SCPx) ir galutinio naudojimo deginimas. Dokumentą galima rasti čia: <https://www.eib.org/attachments/registers/79751193.pdf> [Nuoroda]

[15] Žr. „EIB aplinkos ir socialinius standartus“, 1 standartas, 35 punktas, paskelbtas

https://www.eib.org/attachments/strategies/environmental_and_social_practices_handbook_en.pdf
[Nuoroda].

[16] Žr. netechninę poveikio aplinkai ir socialinio poveikio vertinimo, atlikto dėl Italijos TAP skirsnio, santrauką, kurią galima rasti adresu

[https://www.tap-ag.com/sustainability/esia-documents/esia-italy-in-english/\\$3513/\\$3514/\\$3517](https://www.tap-ag.com/sustainability/esia-documents/esia-italy-in-english/$3513/$3514/$3517)

[**Nuoroda**] Šiame dokumente atsižvelgiama į vykdančias operacijas jūroje išmetamų teršalų kieki (žr. 41 psl.) ir oro teršalus, tokius kaip azoto dioksidas (NO₂), kietosios dalelės (KD10) ir anglies monoksidas (CO) vykdančias operacijas sausumoje (žr. p. 47). Išmetamųjų teršalų kiekis laikomas nereikšmingu.

[17] Nevaldomai išmetami teršalai yra išmetamieji teršalai, kurie nėra fiziškai kontroliuojami, bet atsiranda dėl tyčinio ar netyčinio šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo. Jie paprastai susidaro gaminant, perdirbant pernešamą kurą ir kitas chemines medžiagas, dažnai naudojant jungtis, sandariklius, pakavimą, tarpiklius ir t. t. Išmetamųjų teršalų kiekis iš esmės įtraukiamas į neorganizuotų išmetamųjų teršalų apibrėžti.

[18] Pasaulinio atšilimo potencialo indeksą metanui (CH₄) 1996 m. nustatė Jungtinių Tautų Tarpyvyriausybė klimato kaitos komisija (IPCC), o 2007 m. atnaujino iki 25. TANAP poveikio vertinime naudota senoji vertė (21).

[19] Atnaujintoje EIB projekto anglies dioksido pėdsako metodikoje (2020 m. liepos mėn. 11.1 versija) naudojamas **28** m. visuotinio atšilimo potencialo indeksas (CH 4), atitinkantis

naujausius Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos vertinimus. Žr. metodikos p. 41, kurią galima rasti adresu
https://www.eib.org/attachments/strategies/eib_project_carbon_footprint_methodologies_en.pdf
[Nuoroda]

[20] Metodikos 11.1 versija pateikiama adresu
<https://www.eib.org/en/about/cr/footprint-methodologies.htm> ([Nuoroda] paskutinė prieiga
pateikta 2022 m. kovo 8 d.)

[21] TAP interneto svetainėje [Nuoroda] paaiškinama, kad: „Dabartinis TAP veiklos pajėgumas yra 10 mlrd. kubinių metrų per metus (mlrd. m³ per metus). Tačiau pridėjus dvi kompresorių stoteles ir pakeitus esamas kompresorių stotis, esamas vamzdynų pajėgumas gali būti padidintas iki 20 mlrd. m³ per metus.“ (pabraukta papildomai). TANAP svetainėje [Nuoroda] rašoma: „Vamzdyno perdavimo pajėgumas pradžioje bus 16 mlrd. kubinių metrų, tačiau ateinančiais metais jis bus padidintas iki 24 mlrd. kubinių metrų, o vėliau – iki 31 mlrd. kubinių metrų su papildomomis investicijomis . (...) 2 kompresorių stotys (kai perdavimo pajėgumas padidėja iki 31 mlrd. m³, kompresorių stočių skaičius bus padidintas iki 7).“ (pabraukta papildomai)

[22] EIB projekto anglies dioksido pėdsako metodologijos 10.1 versijoje teigiama, kad „projekto bazinis scenarijus (arba „be projekto“ scenarijus) apibrėžiamas kaip tikėtina alternatyvi priemonė siūlomo projekto rezultatams pasiekti. Todėl pagrindiniame scenarijuje turi būti pasiūlyta galima alternatyva siūlomam projektui, kuris i) techniniu požiūriu gali atitikti reikalaujamus rezultatus; ir ii) yra patikimas ekonominių ir reguliavimo reikalavimų požiūriu.“

[23] Žr. 2020 m. rugsėjo mėn. paskelbtą TAP „Atmosferos išmetamųjų teršalų valdymo procedūra“, kurią galima rasti adresu
[https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/esch-management-operations/\\$18964/\\$18963/\\$19030](https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/esch-management-operations/$18964/$18963/$19030)
[Nuoroda]